EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

25. veebruar 2010 *

Kohtuasjas C-381/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa) 9. juuli 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. augustil 2008, menetluses

Car Trim GmbH

versus

KeySafety Systems Srl,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja esimees neljanda koja esimehe ülesannetes K. Lenaerts, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (ettekandja), G. Arestis ja T. von Danwitz,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikus menetluses esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– KeySafety Systems Srl, esindaja: *Rechtsanwalt* C. von Mettenheim,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Kemper,

– Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,

– Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: H. Walker, keda abistas *barrister* A. Henshaw,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

olles 24. septembri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste [tunnustamise ja] täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades [täpsustatud tõlge] (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42; edaspidi „määrus") artikli 5 punkti 1 alapunkti b, täpsemalt küsimust, kuidas tuleb piiritleda „kaupade müügi" ja „teenuste osutamise" lepinguid ning kindlaks määrata kohustuse täitmise koht kaugmüügi puhul.

2 Taotlus esitati äriühingu Car Trim GmbH (edaspidi „Car Trim") ja ettevõtja KeySafety Systems Srl (edaspidi „KeySafety") vahelises kohtuvaidluses, mis puudutas poolte lepingulisi kohustusi turvapadjasüsteemide tootmiseks mõeldud komponentide üleandmisel.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Vastavalt 1. märtsil 2002 jõustunud määruse artikli 68 punktile 1 asendab see peale Taani Kuningriigi kõigi liikmesriikide vahel Brüsseli 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32), mida on muudetud järgnenud konventsioonidega, kui uued liikmesriigid sellega ühinesid.

4 Määruse eesmärk on selle põhjenduse 2 kohaselt siseturu häireteta toimimise huvides „ühtlusta[da] eeskirjad kohtualluvuse konflikti kohta tsiviil- ja kaubandusasjades ning lihtsusta[da] vorminõudeid, et käesoleva määrusega seotud liikmesriikide kohtuotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine oleks kiire ja lihtne."

5 Määruse põhjendustes 11 ja 12 on erinevate kohtualluvuse eeskirjade vahelist seost ja nende reguleerimisalaseid eesmärke täpsustatud järgmiselt:

„(11) Kohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab [see] kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust. […]

(12) Lisaks kostja alalisele elukohale peaks kohtualluvusel olema ka muid aluseid, mis toetuksid tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitaksid kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele." [täpsustatud tõlge]

6 Määruse II peatüki 1. jakku „Üldsätted" kuuluva artikli 2 punkt 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata."

7 Määruse II peatüki 2. jakku „Kohtualluvus erandjuhtudel” kuuluvas artiklis 5 on sätestatud:

„Isiku, kelle alaline elu[- või asu]koht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

1) a) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;

b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:

– [kaupade] müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,

– teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;

c) kui ei kohaldata [ala]punkti b, kohaldatakse [ala]punkti a;

[…] ” [täpsustatud tõlge]

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiivi 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, lk 12; ELT eriväljaanne 15/04, lk 223) artikli 1 lõikes 4 on sätestatud:

„Valmistatavate või toodetavate tarbekaupade tarnelepingud loetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel samuti müügilepinguteks."

Rahvusvahelised õigusnormid

9 Viinis 11. aprillil 1980 allkirjastatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute kohta (edaspidi „CISG") jõustus Itaalias 1. jaanuaril 1988 ja Saksamaal 1. jaanuaril 1991.

10 CISG-i preambuli kolmandas lõigus on sätestatud:

„[…] [K]aupade rahvusvahelise ostu-müügi lepinguid reguleerivate ning erinevaid ühiskonna-, majandus- ja õigussüsteeme arvessevõtvate ühtsete normide kehtestamine aitab rahvusvahelises kaubanduses õigusbarjääre kõrvaldada ning rahvusvahelist kaubandust arendada."

11 CISG-i artikli 1 lõike 1 punkti a kohaselt:

„Käesolevat konventsiooni rakendatakse kaupade ostu-müügi lepingute kohta poolte vahel, kelle kommertsettevõtted asuvad eri riikides:

a) kui need riigid on kokkuleppivad riigid […].”

12 CISG-i artiklis 3 on selle materiaalse kohaldamisala suhtes ette nähtud:

„1. Valmistamisele või tootmisele kuuluvate kaupade tarne lepinguid käsitatakse ostu-müügilepingutena, juhul kui kaupu telliv pool ei võta endale kohustust tarnida olulist osa niisuguste kaupade valmistamiseks või tootmiseks vajalikest materjalidest.

2. Käesolevat konventsiooni ei rakendata lepingute kohta, milles kaupu tarniva poole kohustused seisnevad põhiliselt tööde tegemises või muude teenuste osutamises.”

13 CISG-i artikli 30 kohaselt on „müüja kohustatud tarnima kauba, andma üle selle juurde kuuluvad dokumendid ning kauba omandiõiguse kooskõlas lepingu nõuetega ja käesoleva konventsiooniga.”

14 CISG-i artiklis 31 on sätestatud:

„Kui müüja pole kohustatud tarnima kaupa mõnes teises kindlaksmääratud kohas, seisnevad tema tarnekohustused:

a) kui ostu-müügileping näeb ette kauba vedu – kauba üleandmises esimesele vedajale üleandmiseks ostjale;

[…]”

15 New Yorgis 14. juunil 1974 allkirjastatud ÜRO konventsiooni kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute aegumistähtaja kohta artikli 6 alusel:

„1. Käesolevat konventsiooni ei rakendata lepingute kohta, milles müüja kohustused seisnevad põhiliselt tööde tegemises või muude teenuste osutamises.

2. Valmistamisele või tootmisele kuuluvate kehaliste esemete tarne lepingud samastatakse ostu-müügilepingutega, juhul kui asja telliv pool ei võta endale kohustust tarnida olulist osa selle valmistamiseks või tootmiseks vajalikest materjalidest.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 Itaalias asuv KeySafety pakub turvapadjasüsteeme Itaalia autotootjatele ning ta ostis alates juulist 2001 detsembrini 2003 Car Trimilt nende süsteemide valmistamisel kasutatavaid komponente viie tarnelepingu alusel (edaspidi „lepingud”).

17 KeySafety lõpetas nende lepingute täitmise 2003. aasta lõpus. Kuna Car Trim leidis, et lepingud peavad osaliselt kestma 2007. aasta suveni, pidas ta täitmise lõpetamist lepingu rikkumiseks ja esitas kahju hüvitamise hagi Landgericht Chemnitzile, mis on komponentide tootmise koha kohus. Nimetatud kohus leidis, et tal puudub pädevus hagi menetleda, kuna Saksa kohtutel ei ole rahvusvahelist pädevust.

18 Oberlandesgericht jättis hageja esitatud apellatsioonkaebuse rahuldamata.

19 Oberlandesgericht märkis, et lepingute järgi oli hageja kohustatud originaalseadmete valmistajana ette kindlaks määratud tarnijate toodetest valmistama kindlaksmääratud kujuga turvapatju, et ta saaks neid KeySafety tellimusel tarnida vastavalt viimase tootmisprotsessi vajadustele ja järgides hulka ettekirjutusi töökorralduse, kvaliteedikontrolli, pakendamise, märgistamise, saatelehtede ja arvete osas.

20 Car Trim esitas kassatsioonkaebuse Bundesgerichtshofile.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on kõnealuse vaidluse lahendamiseks oluline küsimus see, kas Landgericht Chemnitz eksis, kui eitas oma rahvusvahelist pädevust, mida ta peab hindama määruse alusel.

22 Vastus sellele küsimusele sõltub määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b tõlgendamisest, kuna kostja asukoht, mis võib määruse artikli 2 kohaselt olla kohtualluvuse aluseks, on Itaalias ja kuna Oberlandesgericht tõdes, et käesoleval juhul ei ole Saksa kohtutel ainupädevust määruse artikli 22 järgi ega ka otsest või kaudset kokkulepet kohtualluvuse kohta vastavalt määruse artiklile 23 või 24.

23 Seetõttu saab kõnealune kahju hüvitamise hagi kuuluda Saksa kohtute pädevusse vaid juhul, kui tootmiskohta käsitatakse määruse artikli 5 punkti 1 tähenduses „asjaomase" kohustuse täitmise kohana.

24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et pädev kohus on see, kellega on lepingu sisuks oleva kohustuse täitmise tõttu kõige lähedasem geograafiline seotus. Järelikult otsustatakse see põhilise lepingukohustuse täitmise järgi, mis tuleb kindlaks määrata majanduslike kriteeriumide alusel, kui puudub muu kohane seotuse alus. Kõnealune põhilise majandusliku täitmise kriteerium tuleneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ka CISG-i artikli 3 lõikest 2 või ÜRO 14. juuni 1974. aasta konventsiooni kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute aegumistähtaja kohta artikli 6 lõikest 2.

25 Juhul kui kohtualluvuse aluseks olev täitmiskoht on määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimeses taandes mainitud koht, tuleb määrata kindlaks paik, kus müüdud kaubad lepingute alusel üle anti või kus need oleks tulnud üle anda. Eelotsusetaotluse

esitanud kohus leiab, et isegi kaugmüügi puhul on täitmiskoht see, kus ostja vastavalt lepingule saab või oleks pidanud saama tegeliku valduse tarnitud asja üle.

26 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof kohtumenetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse […] artikli 5 punkti 1 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et valmistatavate või toodetavate kaupade tarnelepingud tuleb olenemata ostja juhistest, mis ta on andnud valmistatavate kaupade hankimise, töötlemise ja tarnimise ning valmistamise kvaliteedi tagamise, tarnetähtaegadest kinnipidamise ja tellimuse sujuva haldamise kohta, klassifitseerida kaupade müügiks (esimene taane), mitte teenuste osutamiseks (teine taane)? Millised kriteeriumid on selle määratlemisel olulised?

2. Kui tegemist on kaupade müügiga: kas kaugmüügi puhul käsitatakse kohana, kus kaubad lepingu kohaselt üle anti või kus need oleks tulnud üle anda, ostjale kaupade üleandmise kohta või kohta, kus kaubad anti üle esimesele vedajale, kes on kohustatud need ostjani toimetama?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimusega Euroopa Kohtult sisuliselt teada, kuidas piiritleda määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b mõttes „kaupade müügi" ja „teenuste osutamise" lepinguid juhul, kui tegemist on valmistatava või toodetava kauba tarnelepinguga, kui ostja on seadnud teatavad nõuded kauba kättesaamise, töötlemise ja tarne kohta.

28 Kõigepealt tuleb märkida, et see küsimus esitati seoses vaidlusega kahe autotööstuse tootja vahel. Kõnealust tööstussektorit iseloomustab tootjate tihe koostöö. Valmistoote pakkumisel tuleb lähtuda konkreetsetest nõuetest ja ostja individuaalsetest täpsustustest. Üldiselt määrab ostja täpselt oma vajadused ja annab tarnijale juhised, mida viimane peab järgima.

29 Niisuguses tootmisprotsessis, mida kasutatakse ka teistes nüüdisaegse majanduse sektorites, võib kauba tootmine hõlmata selliste teenuste osutamist, mis on koos valmistoote hilisema tarnega osa asjaomase lepingu lõppeesmärgi saavutamisest.

30 Määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b sõnastus ei sisalda nende kahe lepinguliigi määratlust ega kahe liigi eristamise aluseid juhuks, kui kauba müük hõlmab ühtlasi teenuse osutamist. Kauba müüki käsitlev kõnealuse sätte esimene taane ei täpsusta, kas see on kohaldatav ka siis, kui müüja peab asjaomase kauba valmistama või tootma viisil, mis järgib teatavaid nõudeid, mille ostja on selleks seadnud, kui arvestada asjaolu, et

sellise valmistamise või tootmise või osa sellest võiks kvalifitseerida „teenuseks" määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande kohaselt.

31 Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse artikli 5 punkti 1 alusel on kaupade müügi ja teenuste osutamise lepingute puhul pädeva kohtuga seostamise kriteeriumiks neid lepinguid iseloomustav kohustus (vt selle kohta 23. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-533/07: Falco Privatstiftung ja Rabitsch, EKL 2009, lk I-3327, punkt 54).

32 Toodud kaalutlust arvestades tuleb seega tugineda vaidlusaluseid lepinguid iseloomustavale kohustusele. Leping, mille iseloomulik kohustus on asja tarne, tuleb määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande alusel kvalifitseerida „kaupade müügiks". Leping, mida iseloomustab teenuse pakkumise kohustus, tuleb kvalifitseerida „teenuste osutamiseks" artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande mõttes.

33 Vaidlusaluste lepingute iseloomuliku kohustuse kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid.

34 Esiteks tuleb märkida, et sellise lepingu kvalifitseerimist, mille ese on eelnevalt tootja poolt valmistatava või toodetava kauba müük, reguleerivad teatavad liidu õigusnormid ja rahvusvahelise õiguse normid, millest saab lähtuda mõistete „kaupade müük" ja „teenuste osutamine" tõlgendamisel.

35 Kõigepealt, vastavalt direktiivi 1999/44 artikli 1 lõikele 4 loetakse valmistatavate või toodetavate tarbekaupade tarnelepingud samuti müügilepinguteks ja selle direktiivi artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt kvalifitseeritakse „tarbekaubaks" materiaalne vallasvara teatavate eranditega, mis ei ole asjakohased sellises kohtuasjas, nagu on põhikohtuasi.

36 CISG-i artikli 3 lõike 1 alusel käsitatakse ostu-müügilepingutena valmistamisele või tootmisele kuuluvate kaupade tarne lepinguid, juhul kui kaupu telliv pool ei võta endale kohustust tarnida olulist osa niisuguste kaupade valmistamiseks või tootmiseks vajalikest materjalidest.

37 Pealegi on 14. juuni 1974. aasta ÜRO konventsiooni kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute aegumistähtaja kohta artikli 6 lõikes 2 samuti ette nähtud, et ostu-müügilepingutega samastatakse valmistamisele või tootmisele kuuluvate kehaliste esemete tarne lepingud, juhul kui asja telliv pool ei võta endale kohustust tarnida olulist osa selle valmistamiseks või tootmiseks vajalikest materjalidest.

38 Järelikult viitavad eespool mainitud sätted sellele, et asjaolu, et tarnitav kaup tuleb eelnevalt valmistada või toota, ei muuda kõnealuse lepingu kui müügilepingu määratlust.

39 Lisaks sellele on Euroopa Kohus jõudnud samale järeldusele riigihangete valdkonnas. Euroopa Kohus sedastas 11. juuni 2009. aasta otsuse kohtuasjas C-300/07: Hans & Christophorus Oymanns (EKL 2009, lk I-4779) punktis 64, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) artikli 1 lõike 2 punkti c esimeses lõigus sisalduv mõiste „asjade riigihankelepingud" hõlmab kauba ostu-müüki, olenemata küsimusest, kas käsitletav toode tarnitakse tarbijatele juba

valmiskujul või pärast seda, kui see on valmistatud vastavalt tarbija soovidele. Kõnealuse kohtuotsuse punktis 66 järeldas Euroopa Kohus, et kui tarnitakse tooteid, mis on oma vormilt individuaalselt vastavalt iga kliendi vajadustele valmistatud, on nende kaupade valmistamine osa kõnealuste kaupade tarnest.

40 Teiseks tuleb võtta arvesse Euroopa Ühenduste Komisjoni viidatud töödeldavate materjalide päritolu kriteeriumi. Määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b tõlgendamisel võib arvestada ka seda, kas materjalid pärinevad ostjalt või mitte. Kui ostja on tootjat varustanud kõigi või enamiku materjalidega, millest kaup valmistatakse, võib see asjaolu toetada lepingu kvalifitseerimist „teenuste osutamise lepinguks". Kuid vastupidisel juhul ehk siis, kui materjalid ei pärine ostjalt, viitab see ilmekalt sellele, et leping tuleks kvalifitseerida „kaupade müügi lepinguks".

41 Euroopa Kohtule esitatud toimikust tuleneb, et kuigi põhikohtuasjas määras KeySafety varustajad, kellelt Car Trim pidi teatavad osad hankima, ei ole KeySafety viimasele materjale andnud.

42 Kolmandaks tuleb märkida, et olenemata sellest, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole andnud mingit teavet selle kohta, võib tarnija vastutus samuti olla tegur, millega tuleb vaidlusaluse lepingu iseloomulikku kohustust kindlaks määrates arvestada. Kui müüja vastutab tema tegevuse tulemuseks oleva kauba kvaliteedi ja lepingule vastavuse eest, tuleb kalduda „kaupade müügi" lepingu määratluse poole. Seevastu kui müüja vastutab vaid nõuetekohase, ostja juhiseid järgiva täitmise eest, räägib see asjaolu pigem selle poolt, et leping tuleks määratleda „teenuste osutamisena".

43 Eeltoodut arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimest taanet tuleb tõlgendada nii, et valmistatavate või toodetavate kaupade tarnelepingud tuleb olenemata juhistest, mille ostja on valmistatavate kaupade hankimise, töötlemise ja tarnimise kohta andnud, ning ilma et ostja oleks tarnijat materjaliga varustanud ja kui tarnija vastutab kauba kvaliteedi ning lepingule vastavuse eest, kvalifitseerida „kaupade müügiks".

Teine küsimus

44 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas juhul, kui tegemist on kaugmüügiga, tuleb määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande tähenduses koht, kus kaubad lepingu kohaselt „üle anti" või kus need oleks tulnud „üle anda", määrata kindlaks selle alusel, kus kaup ostjale füüsiliselt anti.

45 Kõigepealt tuleb rõhutada, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b kohaselt võivad lepingupooled määrata kauba üleandmise koha ühise tahte alusel.

46 Nimelt viitab määruse artikli 5 punkti 1 alapunktis b toodud väljend „kui ei ole kokku lepitud teisiti" sellele, et pooled võivad sõlmida kokkuleppe selle kohta, kus on nende jaoks kohustuse täitmise koht kõnealuse sätte kohaldamisel. Pealegi on vastavalt määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimesele taandele, mis sisaldab väljendit „lepingu kohaselt", kauba üleandmise koht põhimõtteliselt see, mille pooled on lepingus määranud.

47 Esitatud küsimusele vastamiseks tugineb Euroopa Kohus määruse kujunemisloole, eesmärkidele ja ülesehitusele (vt 3. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-386/05: Color Drack, EKL 2007, lk I-3699, punkt 18, ja 9. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-204/08: Rehder, EKL 2009, lk I-6073, punkt 31).

48 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on erandliku kohtualluvuse eeskiri lepingutega seotud asjades, mis on ette nähtud määruse artikli 5 punktis 1 ja mis täiendab kostja elukohajärgse kohtu pädevuse põhimõtet, suunatud läheduse eesmärgi täitmisele ja seda põhjendab tihe seos lepingu ja selle üle otsust langetava kohtu vahel (vt eespool viidatud kohtuotsused Color Drack, punkt 22, ja Rehder, punkt 32).

49 Mis puutub asjaomase kohustuse täitmise kohta, siis määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimeses taandes on see seotuse tingimus kaupade müügi jaoks autonoomselt kehtestatud, et tugevdada põhilist eesmärki ühtlustada etteaimatavuse huvides kohtualluvuse eeskirjad (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Color Drack, punkt 24, ja Rehder, punkt 33).

50 Määruse raames käsitab see eeskiri, mis puudutab kohtualluvust erandjuhtudel lepingutega seotud asjades, kauba üleandmise kohta iseseisva seotuse tingimusena, mida kohaldatakse kõigi ühest ja samast lepingust tulenevate nõuete suhtes, mitte ainult nende suhtes, mis põhinevad üleandmise kohustusel endal (eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punkt 26).

51 Siiski ei ole üheski määruse sättes defineeritud „üleandmist" või „üleandmise kohta" määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande mõttes.

52 Lisaks sellele tuleb meenutada, et kõnealuse sätte kujunemise käigus rõhutas komisjon 14. juuli 1999. aasta ettepanekus võtta vastu nõukogu määrus (EÜ) kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (KOM(1999) 348 (lõplik), lk 14), et nimetatud sätte eesmärk on „leevendada takistusi, mis tulenevad

selle riigi rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamisest, kuhu kohtusse on hagi esitatud" ja et see „kohustuse täitmise koha pragmaatiline määramine" põhineb pelgal faktilisel kriteeriumil.

53 Esmalt tuleb tõdeda, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunktis b ette nähtud seotuse tingimuste autonoomsus välistab pädeva kohtu asukohaliikmesriigi rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamise ning ka nende alusel muidu kohaldatavate materiaalõiguse normide kohaldamise.

54 Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kõigepealt uurida, kas kauba üleandmise koht on kindlaks määratud lepingutingimustes.

55 Kui on võimalik kauba üleandmise koht nii välja selgitada, tuginemata lepingu suhtes kohaldatavale materiaalõigusele, tuleb seda kohta pidada määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande mõttes kohaks, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda.

56 Võib aga esineda olukordi, kus lepingus ei ole ühtegi tingimust, millest selguks ilma kohaldatavale materiaalõigusele tuginemata, mis oli poolte tahe kaupade üleandmise koha osas.

57 Kuna määruse artikli 5 punkti 1 alapunktis b ette nähtud kohtualluvuse eeskiri on autonoomne, tuleb asjaomane koht niisugustes olukordades kindlaks määrata mõne teise kriteeriumi alusel, mille puhul järgitakse määruse kujunemislugu, eesmärke ja ülesehitust.

58 Eelotsusetaotluse esitanud kohus toob välja kaks kohta, mis võiksid olla kaupade üleandmise kohaks sellise autonoomse kriteeriumi kindlaksmääramisel, mida saaks kohaldada juhul, kui puudub vastav lepingutingimus. Esimene neist on koht, kus kaubad ostjale füüsiliselt anti, ja teine koht, kus kaubad anti ostjani toimetamiseks üle esimesele vedajale.

59 Tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtuga sarnaselt tõdeda, et need kohad on kõige sobivamad, et üldiselt kindlaks määrata kohustuse täitmise koht, kus kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda.

60 Tuleb nentida, et koht, kus kaubad anti või oleks tulnud nende lõppsihtkohas ostjale füüsiliselt anda, on „kaupade üleandmise kohana" määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande tähenduses kõige paremini kooskõlas määruse kujunemisloo, eesmärkide ja ülesehitusega.

61 Kõnealune kriteerium on hästi etteaimatav. See on kooskõlas ka läheduse eesmärgiga, sest tagab, et lepingu ja selle üle otsust langetava kohtu vahel on tihe seos. Eelkõige tuleb märkida, et kaubad, mis on lepingu materiaalne ese, peavad siis, kui leping on täidetud, põhimõtteliselt asuma selles kohas. Pealegi on kaupade ostu-müügi lepingu peamine eesmärk nende müüjalt ostjale edastamine, mis ei ole täielikult lõpule viidud enne, kui asjaomased kaubad on jõudnud sihtpunkti.

62 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimest taanet tuleb tõlgendada nii, et kaugmüügi puhul peab koha, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,

kindlaks määrama lepingutingimuste põhjal. Kui kaupade üleandmise kohta on võimatu nende alusel kindlaks määrata ilma lepingu suhtes kohaldatavale materiaalõigusele tuginemata, on kõnealuseks kohaks see, kus kaubad anti füüsiliselt ostja käsutusse, millest tulenevalt ostja sai või oleks pidanud saama müügitehingu lõppsihtkohas nende kaupade valduse.

Kohtukulud

63 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste [tunnustamise ja] täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 5 punkti 1 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et valmistatavate või toodetavate kaupade tarnelepingud tuleb olenemata juhistest, mis ostja on valmistatavate kaupade hankimise, töötlemise ja tarnimise kohta andnud, ning ilma et ostja oleks tarnijat materjaliga varustanud ja kui tarnija vastutab kauba kvaliteedi ning lepingule vastavuse eest, kvalifitseerida „kaupade müügiks" selle määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimese taande tähenduses.**

2. Määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimest taanet tuleb tõlgendada nii, et kaugmüügi puhul peab koha, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda, kindlaks määrama lepingutingimuste põhjal. Kui kaupade üleandmise kohta on võimatu nende alusel kindlaks määrata ilma lepingu suhtes kohaldatavale materiaalõigusele tuginemata, on kõnealuseks kohaks see, kus kaubad anti füüsiliselt ostja käsutusse, millest tulenevalt ostja sai või oleks pidanud saama müügitehingu lõppsihtkohas nende kaupade valduse.

Allkirjad